

ног стваралаштва. Често монументалне у димензијама, снажне у покрету или маестетичне у мировању, ове скулптуре спајају елементе из реалног света са симболиком.

О Ивану Мештровићу написано је више редова него и о једном другом југословенском уметнику. Његово име познато је у најширим круговима културне јавности и у нас и у свету. Тумачили су га и објашњавали многи критичари. Сам уметник је у више махова и сам обавештавао јавност о својим уметничким настојањима... „Свакако, — писао је, — свани човек, и сваки народ треба да поштује из себе и из свога, јер само што је аутентично може да допринесе и да комплетира општи људски напредак. Темељи те тежње која је толико стара колико и човјечанство почивају на моралним засадама и на стваралачном импулсу. Те моралне засаде и стваралачна настојања ано желе даље да доприносе не могу бити одсјечени од настојања прошлих покољења. Исто тако нова настојања не смију да закржљају у љуски старих него треба да се шире новим гранама и да рађају новим плодовима...”

Ова изложба је још једна прилика да нови круг љубитеља уметности још боље упозна дело једног од највећих југословенских уметника.

Вера Ристић

КАТАЛОГ ИЗЛОЖЕНИХ РАДОВА

1. КРАЉЕВИЋ МАРКО, бронза, вис. 86 см. инв. ск. 37
2. МОЈ ОТАЦ, БРОНЗА, вис. 55 см. инв. ск. 36
3. ЊЕГОШ, БРОНЗА, вис. 63 см. инв. ск. 35
4. ОСВЕТНИЦИМА КОСОВА, рељеф, бронза, р-40 см. инв. ск. 71
5. КРАЉ ПЕТАР I, рељеф, бронза, р-40 см. инв. ск. 70
6. ПОРТРЕТ ЈОВАНА ДУЧИЋА, бронза, вис. 50 см. инв. ск. 171
7. МАЛА УДОВИЦА, бронза, вис. 78 см. инв. ск. 231
8. АУТОПОРТРЕТ, бронза, вис. 40 см. инв. ск. 232
9. ПОРТРЕТ БОГДАНА ПОПОВИЋА, бронза, вис. 48 см. инв. ск. 275
10. НИКОЛА ПАШИЋ, бронза, вис. 64 см. инв. ск. 296
11. ДИНКО ШИМУНОВИЋ, бронза, вис. 55 см. инв. ск. 341
12. МЕДУЛИЋ, бронза, вис. 60 см. инв. ск. 368
13. СТОЈЕЋИ ЖЕНСКИ АКТ, бронза, вис. 57 см. инв. ск. 432
14. ПОРТРЕТ РУЖЕ МЕШТРОВИЋ, мермер, вис. 57 см. инв. ск. 455
15. ГЛАВА ДЕТЕТА, мермер, вис. 28 см. инв. ск. 456
16. АКТ ЖЕНЕ КОЈА КЛЕЧИ, бронза, вис. 47 см. инв. ск. 1457
17. СЛЕПИ ГУСЛАР, бронза, вис. 63 см. инв. ск. 464
18. БИСТА ЛЕДИ Х, бронза, вис. 65 см. инв. ск. 465
19. МУШКИ ПОРТРЕТ, мермер, вис. 64 см. инв. ск. 467

Сцена • Земун

Изложба скулптура Ивана Мештровића

Из збирке Народног музеја у Београду

јануар • фебруар 1977.

Иван Мештровић

Иван Мештровић је рођен 15. 8. 1883. у Врпољу, умро 16. 1. 1962. у граду South Bend у САД. Растао је у Отавицама код Дрниша, где је чувајући овце, почео да резбаре дрво. После боравка у клесарској радионици Пава Билинића у Сплиту и једногодишњег припремања у Сплиту и Бечу, уписао се 1901. на Академију ликовних уметности у Бечу. За време боравка у Паризу 1907—1909 израдио је највећи број скулптура за свој велики пројекат Видовдански храм, у славу Косовског боја. Следеће године проводи између Београда, Сплита, Италије. Први светски рат провео је у емиграцији као члан Југословенског одбора. У земљу се вратио 1919. Професор је на Академији за умјетност и умјетни обрт у Загребу од 1922. до Другог светског рата. За време рата био је у Италији и Швајцарској. Године 1947. преселио се у САД где је био професор на Универзитетима у Сиракузи и Саут Бенду.

Веома плодан уметник оставио је стотине скулптура, јавних споменика и неколико архитектонских целина (Споменик незнаном јунану на Авали, Маузолеј породице Рачић у Цавтату, породична гробница у Отавицама). Међу јазним споменицима у земљи истичу се Споменик захвалности Француској и Победник на Калемегдану у Београду, Споменик Његошу на Ловћену, Штросмајеру у Загребу, Гргуру Нинском у Сплиту, Светозару Милетићу у Новом Саду. Мештровићеве радове налазе се у многим великим светским музејима. У нашој земљи највећи број његових радова чувају музеји у Београду, Загребу и Сплиту.

СКУЛПТУРЕ ИВАНА МЕШТРОВИЋА из збирке Народног музеја у Београду

Иван Мештровић је несумњиво једна од најпознатијих личности југословенске уметности првих деценија нашег века. У области скулптуре, у којој имамо иначе мањи број посленика, његов значај је још већи. Да би део уметникове заоставштине, која се састоји из великог броја јавних споменика широм земље и у иностранству и више стотина скулптура по музејима, приватним колекцијама, галеријама и појединачно показао и великом броју љубитеља ликовних уметности и ван својих изложбених сала. Народни Музеј нуди овом приликом грађанима Земуну избор од двадесетак радова Ивана Мештровића из своје знатно обимније збирке.

Разноликим ликовним тежњама међу којима су у области скулптуре реалистичке и сецесионистичке тенденције доминантне у нас, и Иван Мештровић је дао свој значајни допринос. Стваралац изузетно велике снаге, он је као вихор улетао у ликовни живот наше средине и само у неколико година с краја прве и почетком друге деценије нашег века израдио на десетине скулптура, често монументалних димензија, чије највише уметничке вредности каснији судови нинад нису пољубљали и које су и до данас најбоље позната дела Ивана Мештровића. У истих тих неколико година скулптор је своје радове износио из атељеа да би их излагао по салонима наше земље и иностранства. Свако његово појављивање у то време у јавности изазивало је живе коментаре у културној а често и политичкој публицистици. Подсетимо се Мештровићеве самосталне изложбе у Бечу 1916. године када је изложио највећи број скулптура за замишљени, пројектовани и нинад дефинитивно довршени Видовдански храм, који је уметник дуго времена сматрао својим животним делом. Нене од тих скулптура налазе се и на изложби у Земуну.

Инспирацију за уметничко стварање Мештровић је налазио у разним мотивима и исказивао своје мисли у различитим материјалима. Аутор споменика Захвалности Француској, аутор Победника и Маузолеја Незнаном јунану на Авали, да поменемо само његове значајније споменике из наше најуже средине, Мештровић је израдио низ ванредних портрета међу којима и више аутопортрета и на челу којих по вредностима ван сумње стоје портрети уметникових родитеља. Мештровић је вајао и алегоричке мотиве и религиозне, али је најснажнији извор за стварање налазио у народној епизи и традицији која је у уметниковом завичају веома жива. Тако су његови ликови из историје и националног мита, из народне поезије, пре свега, још једанпут оживели под длетом и прстима овог значајног уметника и поштоваоца извор-